



Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ



ODJELJENJE ZA PLATNE SISTEME
SLUŽBA ZA NADGLEDANJE I RAZVOJ PLATNIH SISTEMA

Kartičarstvo u BiH u 2022. godini

Sarajevo, 20.03.2023. godine



Sadržaj

1. Uvod.....	3
2. Broj aktivnih kartica	3
3. Zastupljenost prema vrsti kartice	4
4. Promet karticama	4
5. Broj transakcija i visina prosječne transakcije kartica	8
6. Prosječan promet po kartici.....	9
7. Zastupljenost prema brendovima	10
8. Vodeći brendovi u kartičarstvu po vrijednosti transakcija.....	11
9. Realizacija karticama bh. banaka u inostranstvu	12
10. Realizacija inostranih kartica u BiH	14
11. Korištenje kontaktnih/beskontaktnih kartica u BiH.....	16
12. ATM i POS uređaji	17
13. Prihvat kartica	20

1. Uvod

Izveštaj „Kartičarstvo u BiH u 2022. godini“ kao redovan godišnji izvještaj o kartičnom poslovanju u Bosni i Hercegovini (dalje: BiH) je izrađen na osnovu podataka prikupljenih od 22 banke u BiH.

2. Broj aktivnih kartica

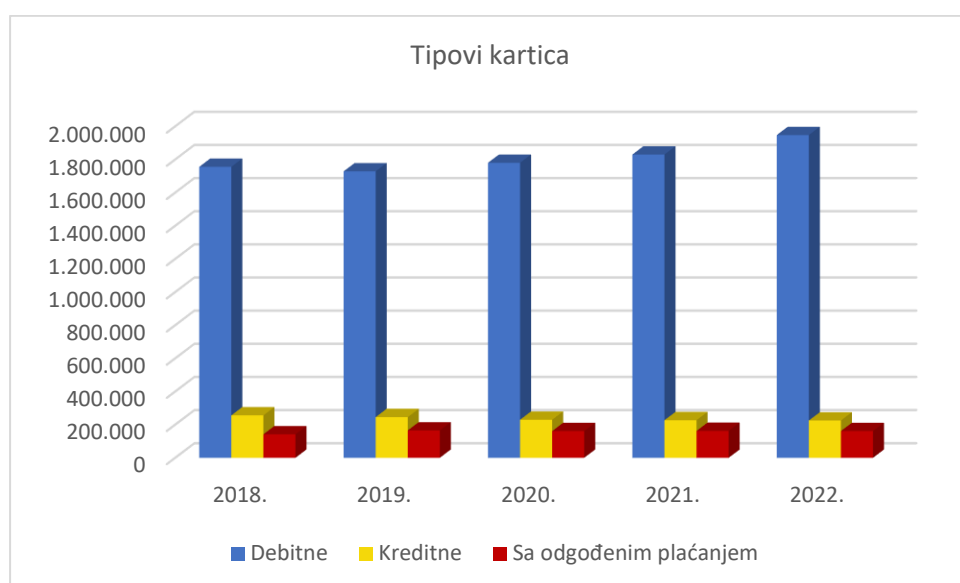
Kartice svojim klijentima izdaju 21 banka u BiH. U pitanju su globalni brendovi: MasterCard, Visa, American Express i Diners, dok samo jedna banka – KIB d.d. Velika Kladuša nudi jedinu domaću karticu – Bamcard. Ukupan broj aktivnih kartica na kraju 2022. godine je iznosio 2.333.131, za razliku od 2021. godine kada je bilo 2.218.929, te je agregatno posmatrano, u 2022. godini povećan broj aktivnih kartica za 114.202 u odnosu na 2021. godinu.



3. Zastupljenost prema vrsti kartice

Vrste kartica			
Godina	Debitne	Kreditne	Sa odgođenim plaćanjem
2018.	1.755.474	256.059	141.813
2019.	1.728.040	245.573	164.991
2020.	1.779.750	229.542	161.264
2021.	1.829.734	226.876	162.319
2022.	1.947.045	224.841	161.245

Najzastupljenije su debitne kartice, kao što je prikazano na sljedećem grafikonu:

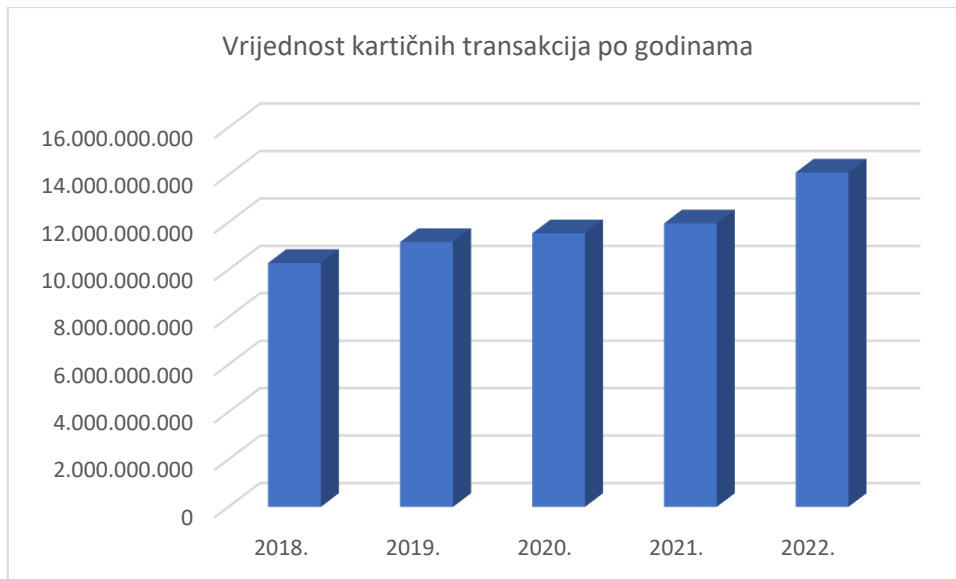


4. Promet karticama

U 2022. godini je karticama, u zemlji i inostranstvu, realizovano transakcija u vrijednosti od 14.103.186.627 KM. Godine 2021. realizovana vrijednost transakcija je bila 11.957.151.297 KM, što znači da je došlo do povećanja vrijednosti transakcija u iznosu od 2.146.035.330 KM.

Počevši od 2019. godine, u izvještaj su obuhvaćene i kartične transakcije obavljene putem interneta.

Vrijednost kartičnih transakcija po godinama					
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Vrijednost transakcija	10.286.958.664	11.166.890.301	11.535.123.080	11.957.151.297	14.103.186.627
Razlika u odnosu na prethodnu godinu	775.624.446	879.931.637	368.232.779	422.028.217	2.146.035.330

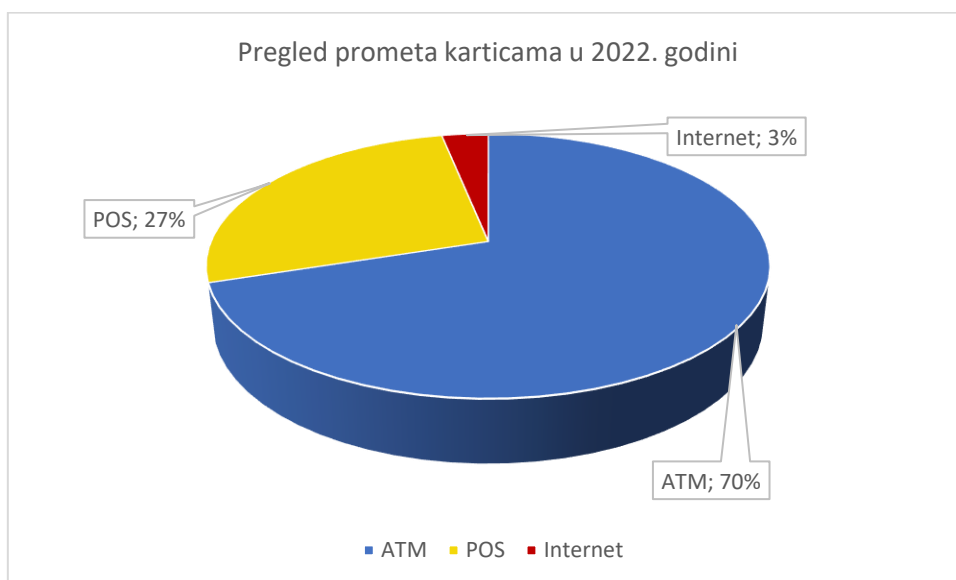
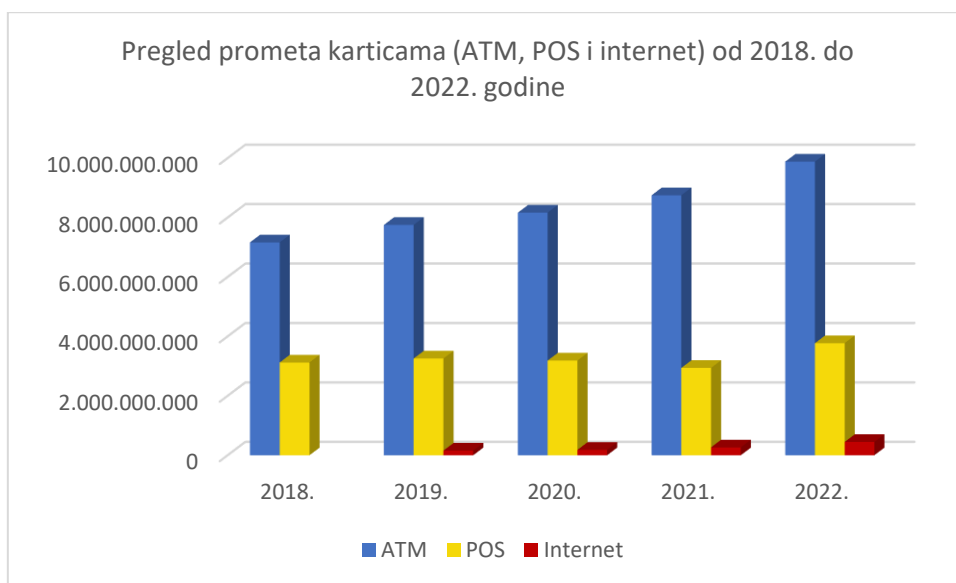


Struktura potrošnje (ATM, POS i internet) u iznosu od 14.103.186.627 KM je sljedeća:

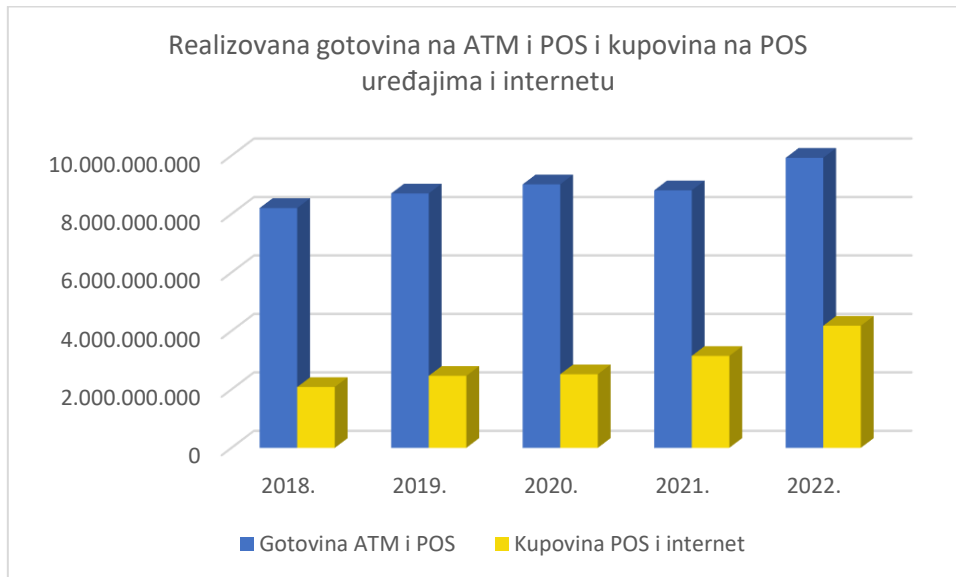
- putem ATM aparata podignuto je, što u zemlji što u inostranstvu, gotovine u iznosu od 9.882.238.115 KM (2021. godine taj je iznos bio manji i iznosio je 8.750.565.618 KM),
- na POS aparatima je realizovano 3.772.743.903 KM (2021. godine taj iznos je bio manji i iznosio je 2.941.546.480 KM)
- putem interneta realizovano je 448.204.608 KM (2021. godine taj je iznos bio manji i iznosio je 265.039.199 KM).

U procentima na ATM aparatima je realizovano 70% vrijednosti, putem POS uređaja 27%, dok je putem interneta realizovano 3% vrijednosti kartičnih transakcija.

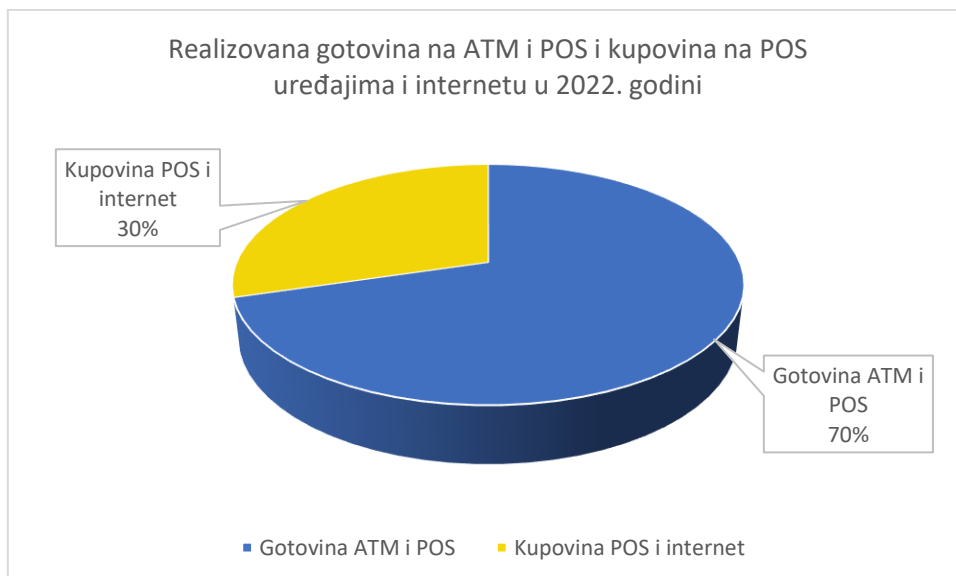
Pregled prometa karticama (ATM, POS i internet) od 2018. do 2022. godine					
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
ATM	7.164.868.325	7.752.955.054	8.165.945.556	8.750.565.618	9.882.238.115
POS	3.122.090.339	3.256.522.942	3.188.540.041	2.941.546.480	3.772.743.903
Internet		157.412.304	180.637.483	265.039.199	448.204.608
Ukupno	10.286.958.664	11.166.890.301	11.535.123.080	11.957.151.297	14.103.186.627
Razlika u odnosu na prethodnu godinu	775.624.446	879.931.637	368.232.779	422.028.217	2.146.035.330



Realizovana gotovina na ATM i POS i kupovina na POS uređajima i internetu			
Godina	Gotovina ATM i POS	Kupovina POS i internet	Ukupno
2018.	8.205.753.284	2.081.205.381	10.286.958.664
2019.	8.704.171.225	2.462.719.076	11.166.890.301
2020.	9.016.265.306	2.518.857.773	11.535.123.080
2021.	8.811.546.958	3.145.604.339	11.957.151.297
2022.	9.924.768.431	4.178.418.196	14.103.186.627

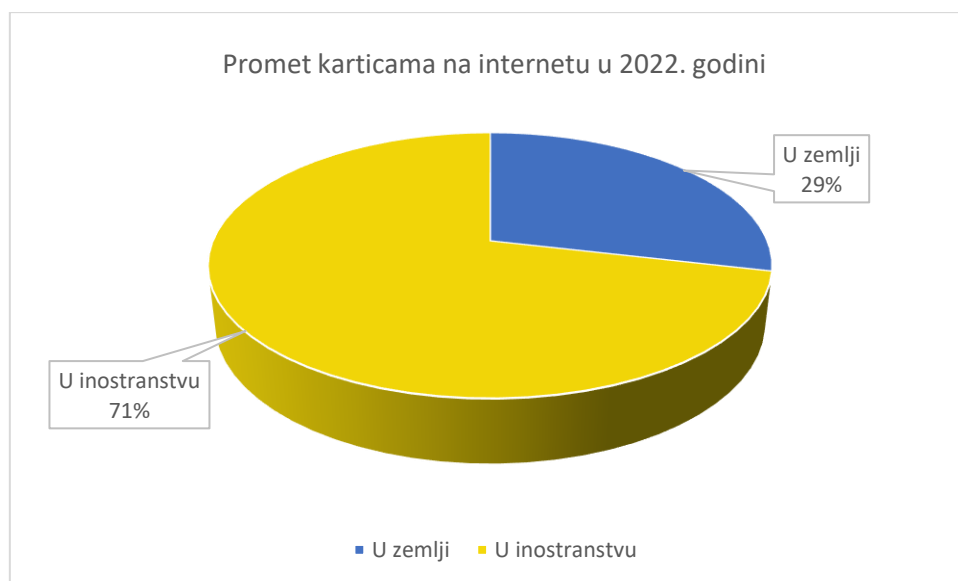


U 2022. godini procenat realizovane gotovine na ATM i POS uređajima je iznosio 70%, a vrijednost roba i usluga je iznosila 30% od ukupnog prometa putem kartica, za razliku od 2021. godine kada je procenat realizovane gotovine na ATM i POS uređajima iznosio 74%, a vrijednost roba i usluga je iznosila 26% od ukupnog prometa putem kartica.



U 2022. godini procenat realizovanog prometa karticama na internetu u zemlji je iznosio 29%, a u inostranstvu 71% od ukupnog prometa karticama na internetu, za razliku od 2021. godine kada je procenat realizovanog prometa karticama na internetu u zemlji iznosio 35%, a u inostranstvu 65% od ukupnog prometa karticama na internetu.

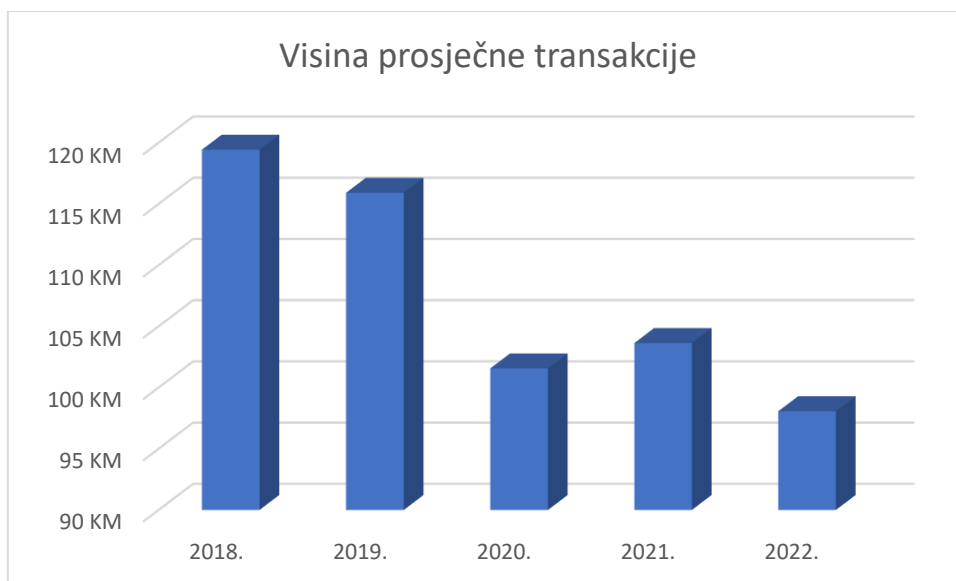
Promet karticama na internetu			
Godina	U zemlji	U inostranstvu	Ukupno
2020.	53.192.290	127.445.193	180.637.483
2021.	93.145.912	171.893.287	265.039.199
2022.	128.319.611	319.884.997	448.204.608



5. Broj transakcija i visina prosječne transakcije kartica

U 2022. godini ukupan broj transakcija je bio 143.812.765 i veći je u odnosu na 2021. godinu kada je iznosio 115.381.820. Prosječna vrijednost jedne transakcije bila je 98 KM u 2022. godini i manja je u odnosu na 2021. godinu za 6 KM.

Visina prosječne transakcije za protekle godine					
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Vrijednost transakcija	10.286.958.664	11.166.890.301	11.535.123.080	11.957.151.297	14.103.186.627
Broj transakcija	86.134.742	96.338.688	113.574.237	115.381.820	143.812.765
Visina prosječne transakcije	119 KM	116 KM	102 KM	104 KM	98 KM
Razlika u odnosu na prethodnu godinu	-2 KM	-3 KM	-14 KM	2 KM	-6 KM



6. Prosječan promet po kartici

Prosječan godišnji promet po jednoj kartici u 2022. godini iznosio je 6.045 KM, za razliku od 2021. godine kada je bio manji i iznosio je 5.389 KM. Dakle, zabilježeno je povećanje u visini od 656 KM.

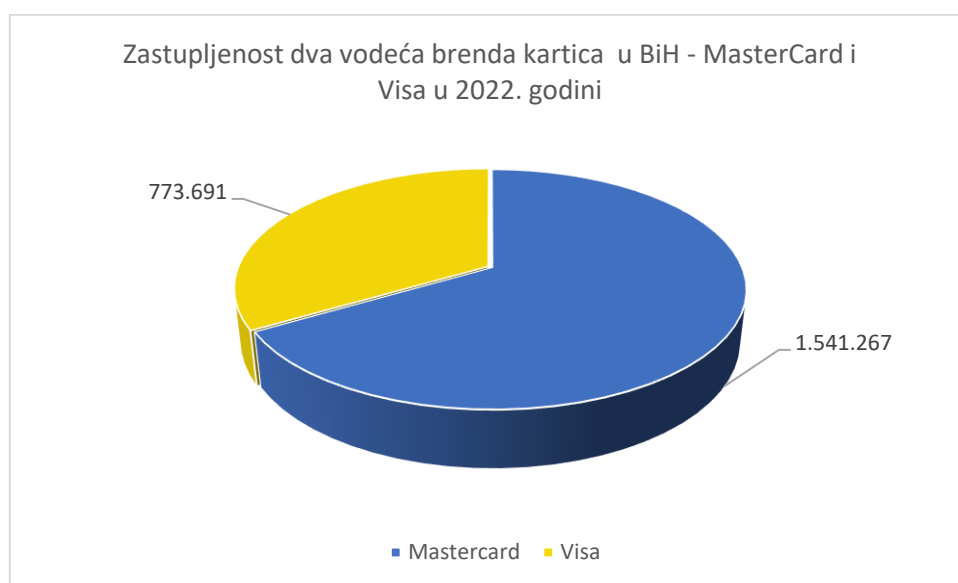
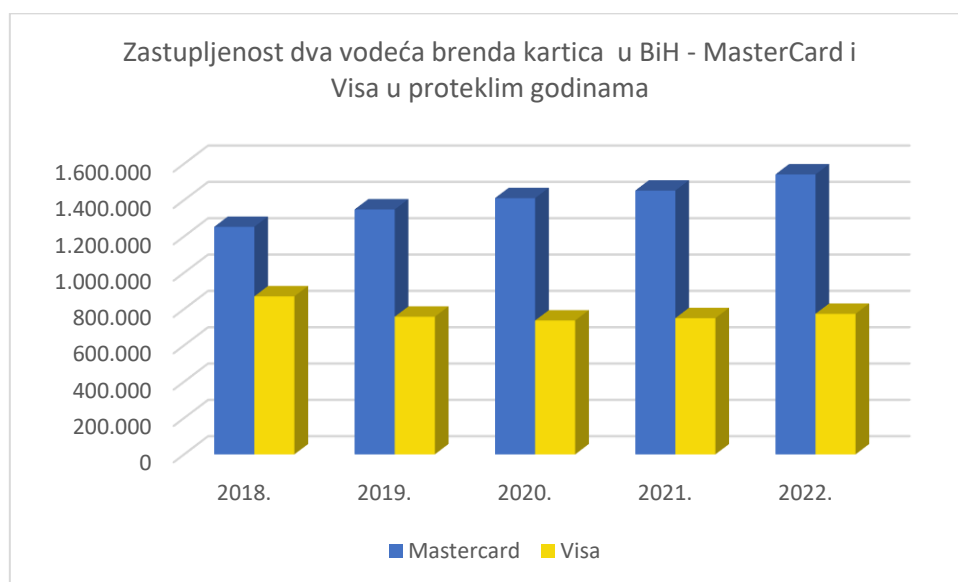
Prosječan promet po jednoj kartici za protekle godine					
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Broj kartica	2.153.346	2.138.604	2.170.556	2.218.929	2.333.131
Prosječan promet po kartici	4.777 KM	5.222 KM	5.314 KM	5.389 KM	6.045 KM
Razlika u odnosu na prethodnu godinu	34 KM	445 KM	92 KM	75 KM	656 KM



7. Zastupljenost prema brendovima

U BiH, shodno aktivnim karticama, zastupljenost prema brendovima u periodu od 2018. godine do 2022. godine je kao u narednoj tabeli:

Zastupljenost kartica u BiH prema brendovima						
Godina	Mastercard	Visa	Diners	American	BamCard	Ukupno
2018.	1.252.486	870.018	13.350	7.123	10.369	2.153.346
2019.	1.348.275	757.775	12.970	7.304	12.280	2.138.604
2020.	1.410.718	736.947	6.324	6.901	9.666	2.170.556
2021.	1.452.272	749.874	30	6.382	10.371	2.218.929
2022.	1.541.267	773.691	1.299	5.984	10.890	2.333.131



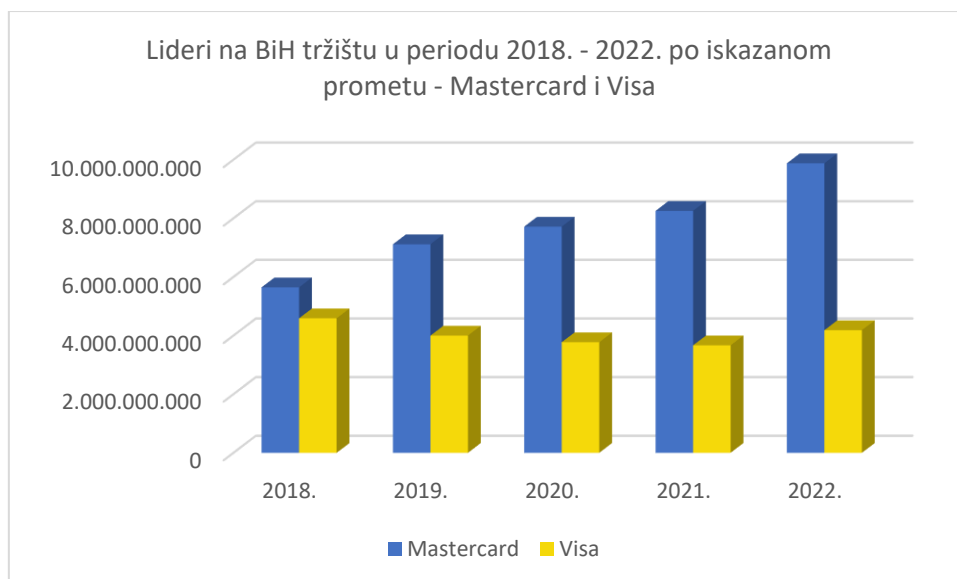
8. Vodeći brendovi u kartičarstvu po vrijednosti transakcija

Najveći iskazani promet u protekloj godini zabilježila je Maestro debitna kartica s prometom od 9.604.107.758 KM. Slijedi je Visa debitna s prometom od 3.828.458.079 KM.

Promet prvih šest vodećih kartica na bankarskom tržištu BiH od 2018. do 2022. godine						
	Mastercard Maestro debitna	Mastercard kreditna	Mastercard sa odgođenim plaćanjem	Visa debitna	Visa kreditna	Visa sa odgođenim plaćanjem
2018.	5.423.054.267	140.742.500	80.676.156	4.182.851.733	100.862.576	304.928.133
2019.	6.845.807.873	194.622.698	74.001.263	3.601.551.407	98.761.613	299.088.287
2020.	7.499.312.977	127.874.232	89.012.602	3.431.551.015	84.894.231	256.697.902
2021.	8.007.677.837	157.897.932	88.559.050	3.321.604.056	70.135.492	274.413.061
2022.	9.604.107.758	173.587.993	99.537.612	3.828.458.079	85.581.743	270.474.836



Lideri na tržištu BiH u periodu 2018. - 2022. po iskazanom ukupnom prometu kartica u KM		
Godina	Mastercard	Visa
2018.	5.644.472.923	4.588.642.441
2019.	7.114.431.834	3.999.401.306
2020.	7.716.199.811	3.773.143.149
2021.	8.254.134.819	3.666.152.609
2022.	9.877.233.362	4.184.514.659

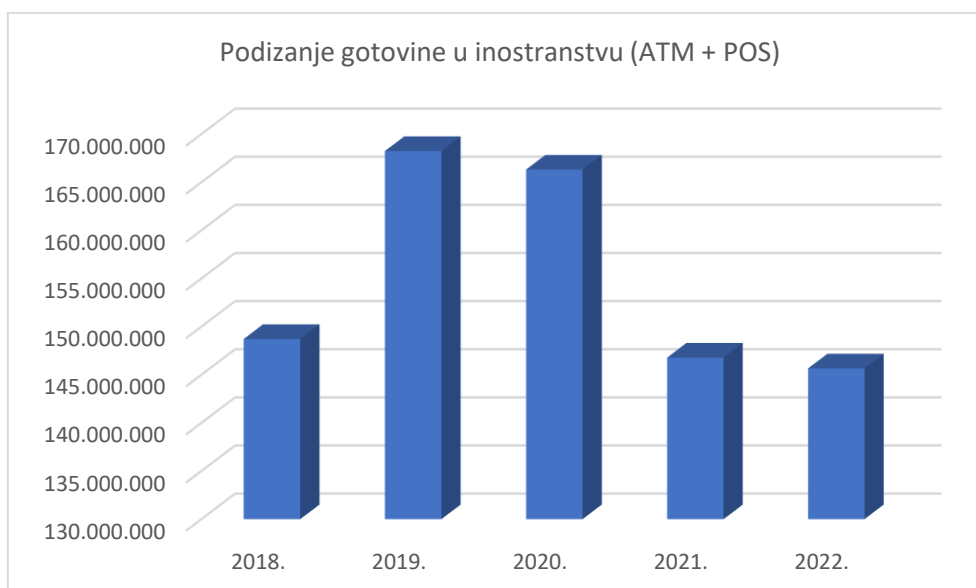
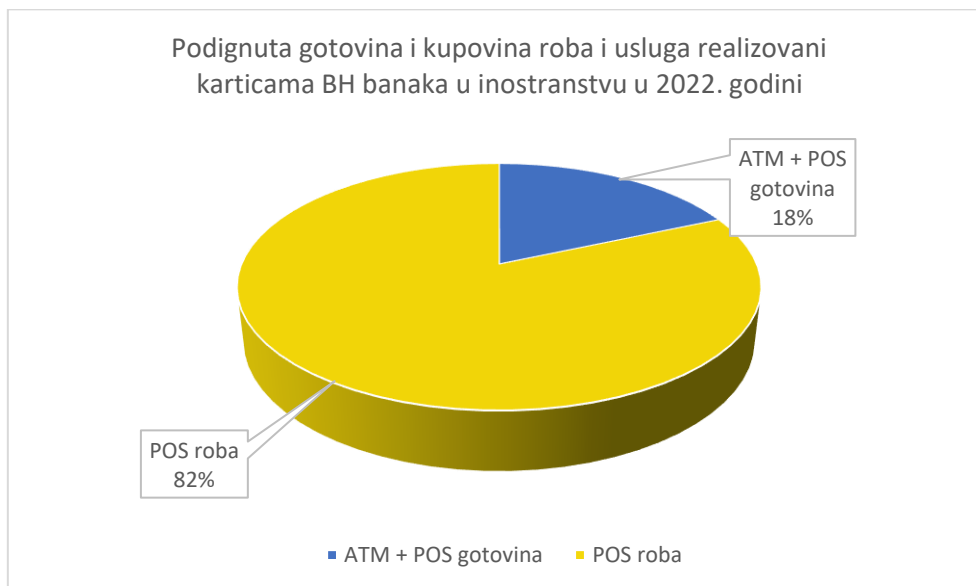


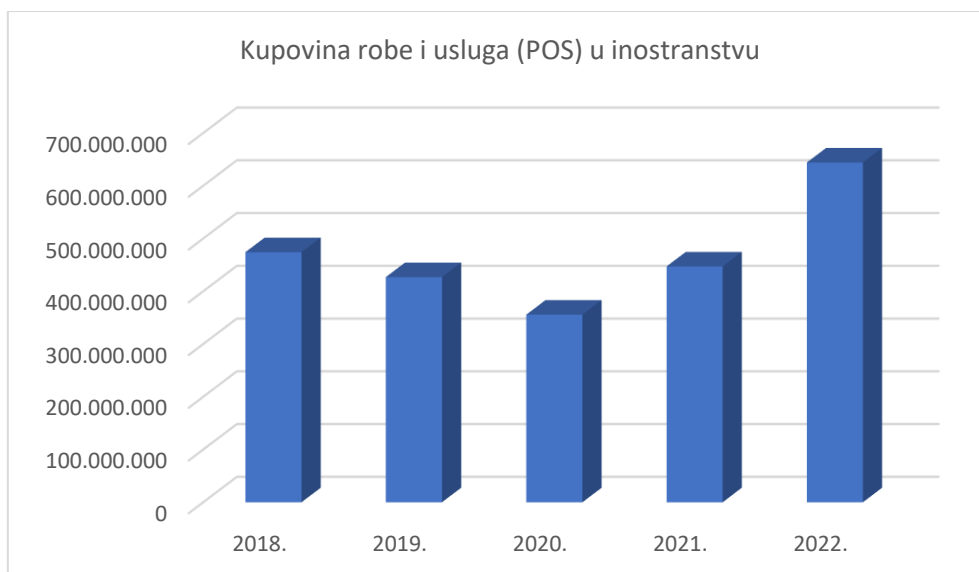
9. Realizacija karticama bh. banaka u inostranstvu

Realizovana vrijednost u inostranstvu kartica izdatih u bh. bankama po godinama (u KM)							
Godina	POS gotovina	ATM	Podizanje gotovine - ATM i POS banaka	%	Kupovina robe i usluga - POS	%	Ukupno
2018.	1.983.617	146.738.540	148.722.157	23,88%	474.027.695	76,12%	622.749.852
2019.	2.975.777	165.271.808	168.247.586	28,27%	426.812.356	71,73%	595.059.942
2020.	4.041.415	162.279.307	166.320.722	31,86%	355.723.272	68,14%	522.043.994
2021.	3.398.472	143.387.033	146.785.505	24,72%	447.042.610	75,28%	593.828.115
2022.	2.812.344	142.854.419	145.666.763	18,44%	644.075.385	81,56%	789.742.148



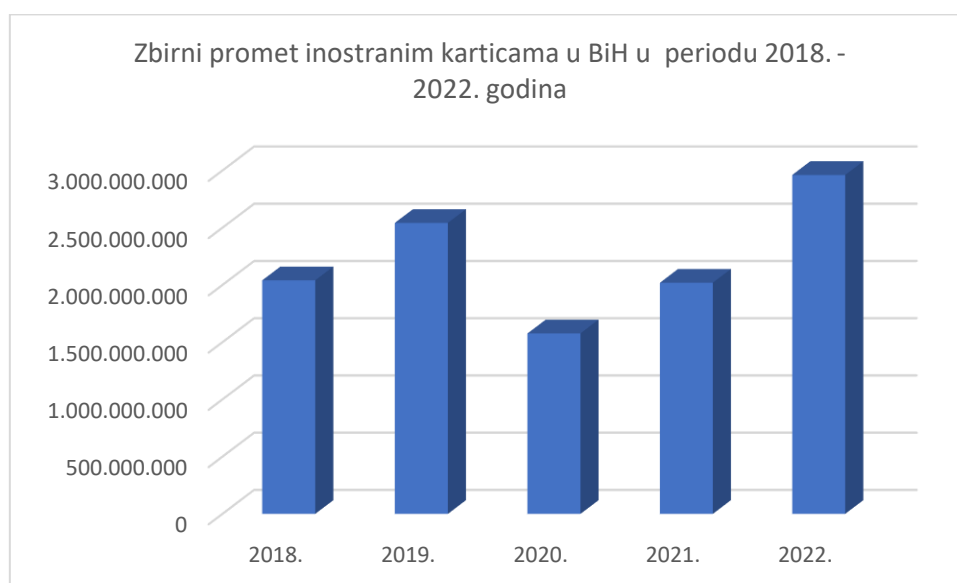
U 2022. godini, na ATM i POS uređajima banaka u inostranstvu, vlasnici kartica izdatih u BiH realizovali su transakcije u vrijednosti od 789.742.148 KM, a u toku 2021. godine 593.828.115 KM. Sumarno gledajući, ukupno realizovana vrijednost transakcija je veća za 195.914.033 KM. Od tog iznosa, na ATM i POS uređajima je podignuto gotovog novca 145.666.763 KM (u toku 2021. godine 146.785.505 KM), a robe i usluga na POS uređajima je realizovano u vrijednosti od 644.075.385 KM (u toku 2021. godine 447.042.610 KM).



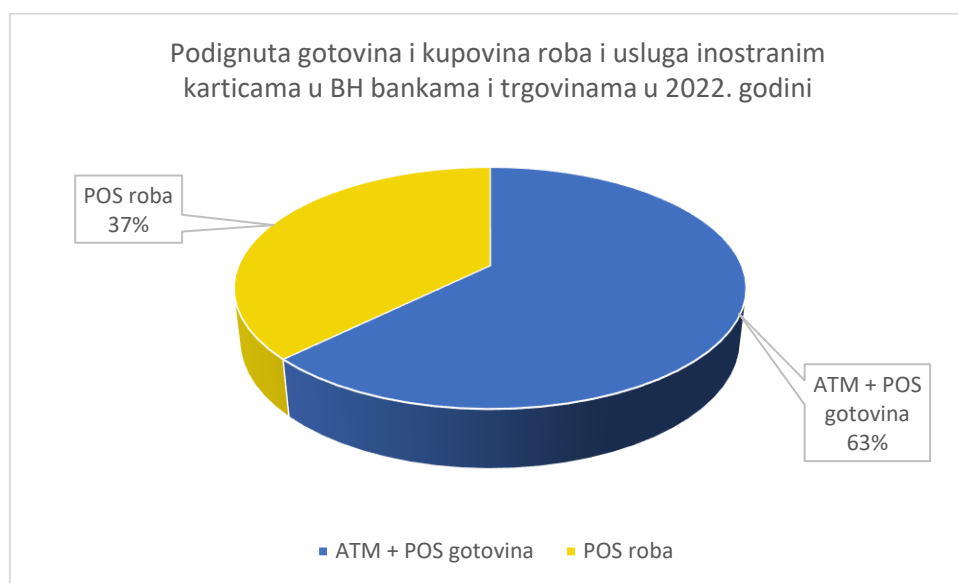


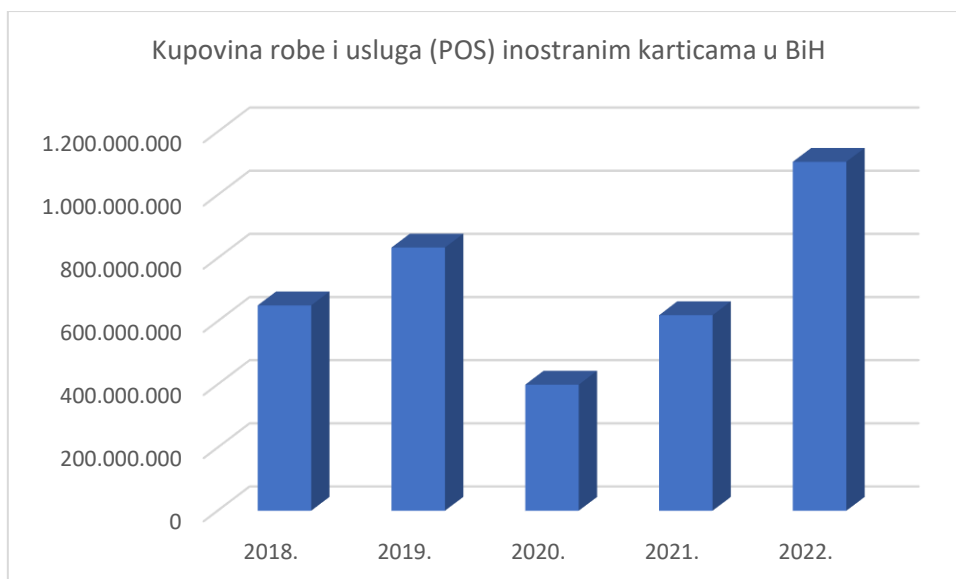
10. Realizacija inostranih kartica u BiH

Realizovana vrijednost inostranih kartica u bh. bankama i trgovinama po godinama (u KM)							
Godina	POS gotovina	ATM	Podizanje gotovine - ATM i POS banaka	%	Kupovina robe i usluga - POS	%	Ukupno
2018.	43.699.346	1.346.699.446	1.390.398.792	68,14%	650.248.273	31,86%	2.040.647.065
2019.	59.669.825	1.648.828.037	1.708.497.862	67,21%	833.542.794	32,79%	2.542.040.656
2020.	59.678.441	1.117.563.906	1.177.242.347	74,67%	399.316.410	25,33%	1.576.558.757
2021.	39.277.265	1.360.672.289	1.399.949.554	69,33%	619.347.169	30,67%	2.019.296.723
2022.	62.986.827	1.793.072.843	1.856.059.670	62,68%	1.105.074.657	37,32%	2.961.134.328



Karticama izdatim u inostranstvu na ATM i POS uređajima bh. banaka u 2022. godini realizovana je vrijednost transakcija 2.961.134.328 KM (u toku 2021. godine 2.019.296.723 KM). Od ovog iznosa preko ATM i POS uređaja dignuto je gotovine u iznosu od 1.856.059.670 KM (u toku 2021. godine 1.399.949.554 KM). Robe i usluga preko POS uređaja je realizovano u vrijednosti od 1.105.074.657 KM (2021. godine 619.347.169 KM).

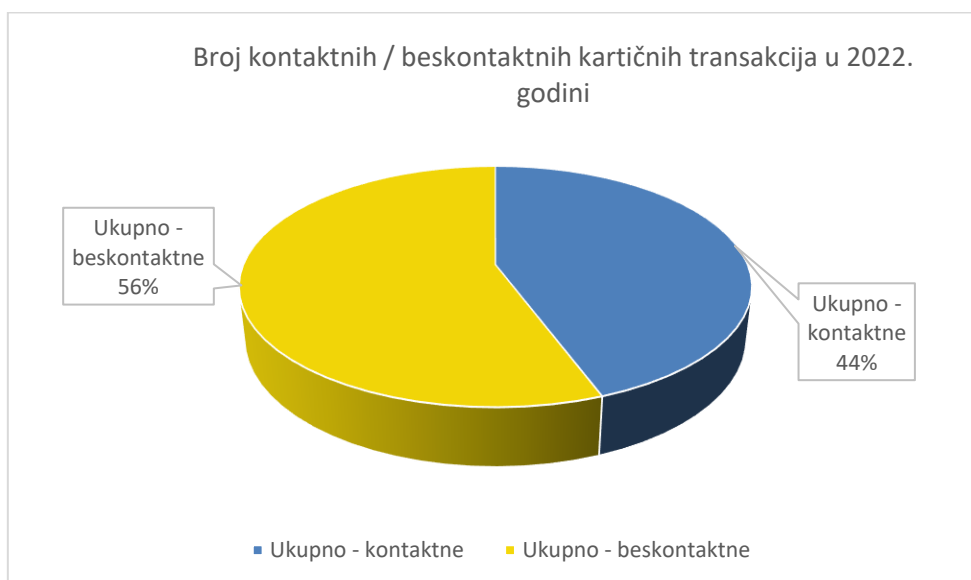




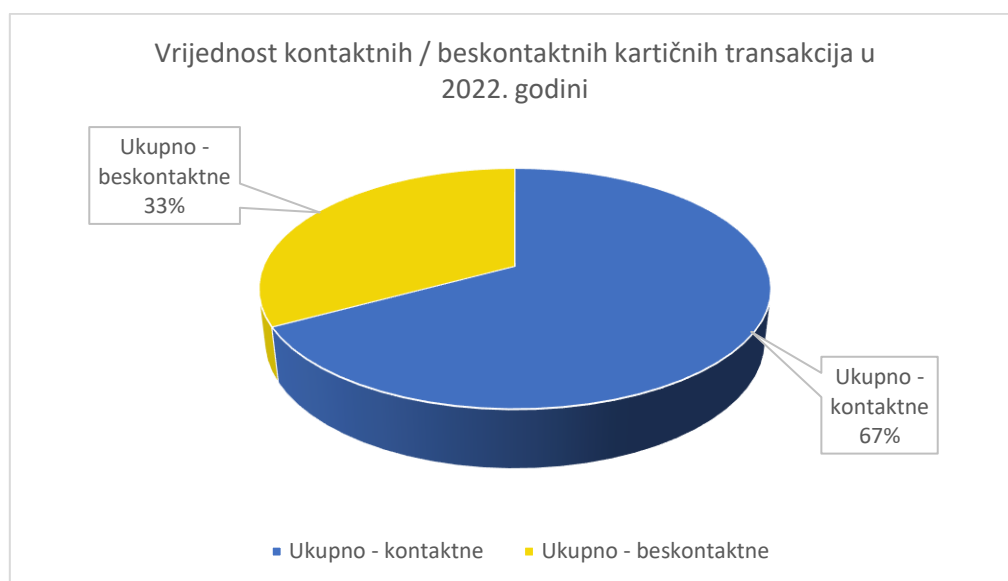
11. Korištenje kontaktnih/beskontaktnih kartica u BiH

U procentima iskazano, u ukupnom broju kartičnih transakcija 44% je realizovano kontaktnih transakcija, nasuprot 56% beskontaktnih transakcija.

Broj kontaktnih/beskontaktnih kartičnih transakcija u 2022. godini		
Ukupno - kontaktne	Ukupno - beskontaktnje	Ukupno
44%	56%	100%



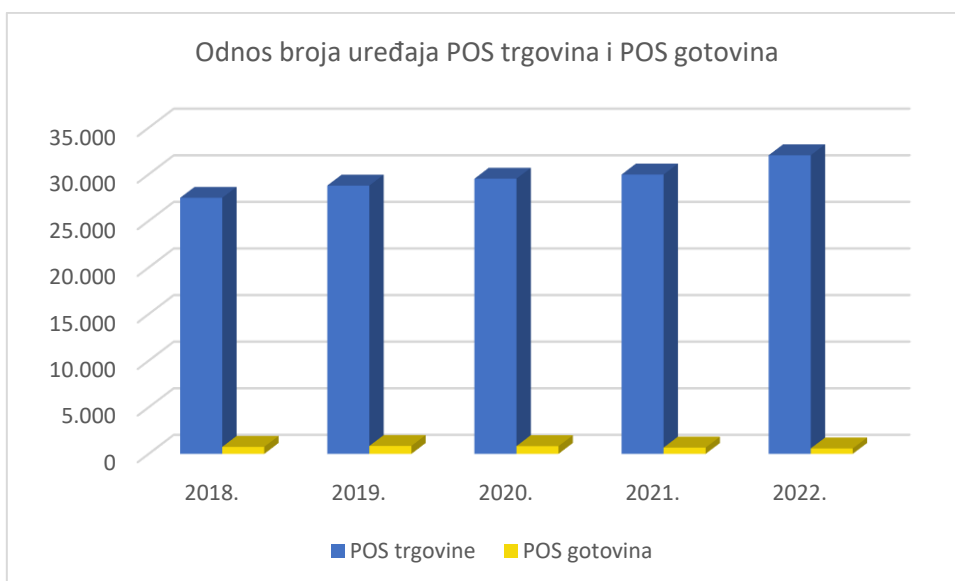
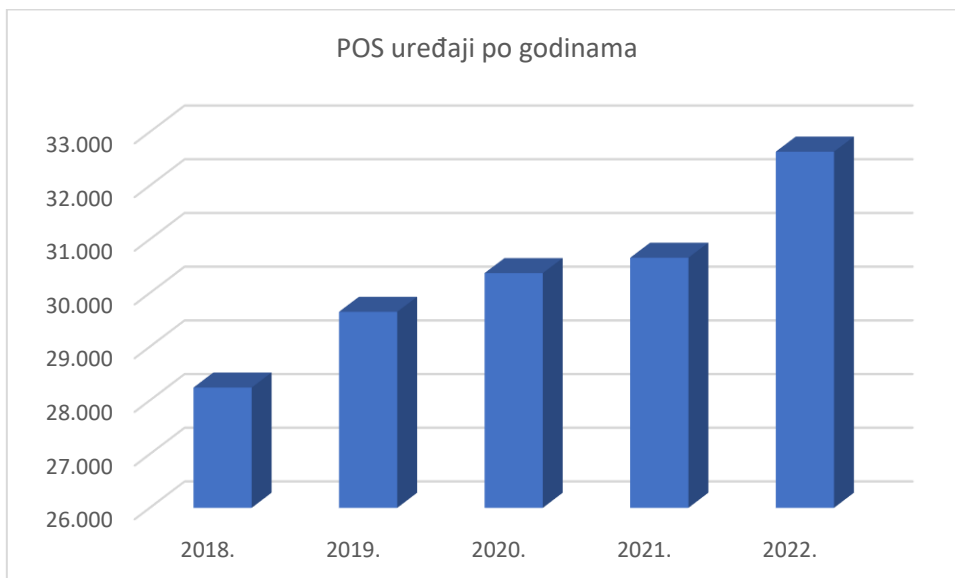
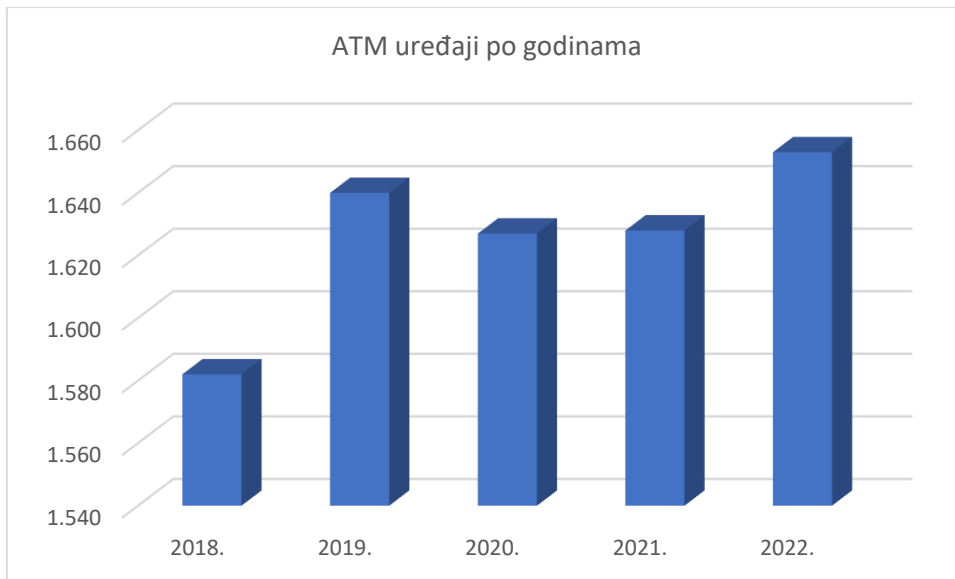
Vrijednost kontaktnih/beskontaktnih kartičnih transakcija u 2022. godini		
Ukupno - kontaktne	Ukupno - beskontaktnne	Ukupno
67%	33%	100%



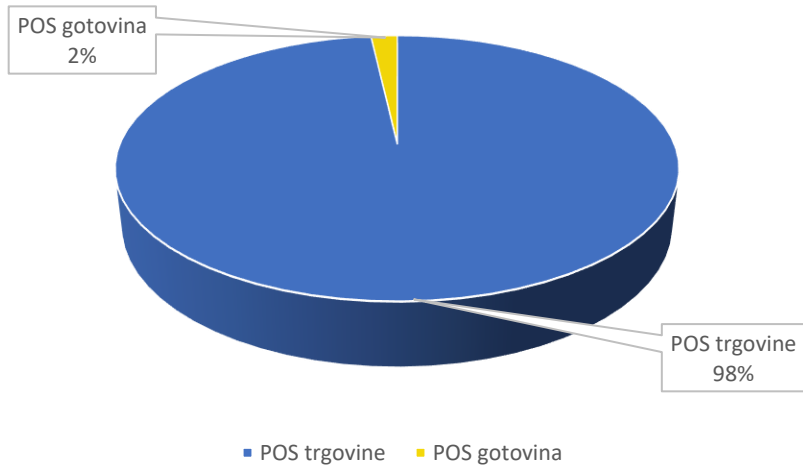
12. ATM i POS uređaji

Banke konstantno rade na uvođenju u ponudu većeg broja ATM i/ili POS uređaja. U protekloj godini bilo je instaliranih ukupno 1.653 ATM uređaja (prethodne 2021. godine 1.628) i 32.633 POS uređaja (2021. godine 30.657). Od ukupnog broja instaliranih POS uređaja, 32.047 je instalirano u trgovinama i 586 na šalterima banaka.

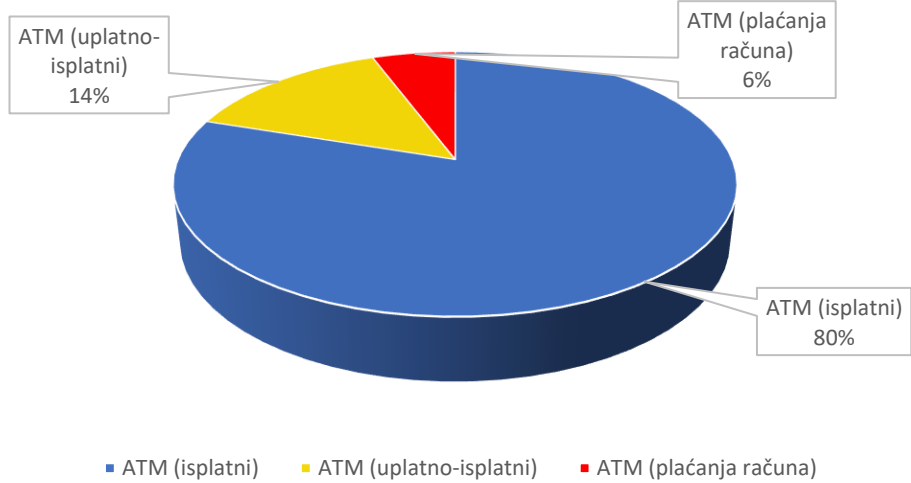
Broj instaliranih ATM i POS uređaja u BiH								
Godina	ATM (ispllatni)	ATM (uplatno-ispllatni)	ATM (plaćanja računa)	Ukupno ATM	POS trgovine	POS gotovina	Ukupno POS	Ukupno ATM i POS
2018.	1.403	179		1.582	27.481	758	28.239	29.821
2019.	1.430	177	33	1.640	28.796	854	29.650	31.290
2020.	1.390	194	43	1.627	29.534	837	30.371	31.998
2021.	1.334	230	64	1.628	29.977	680	30.657	32.285
2022.	1.324	235	94	1.653	32.047	586	32.633	34.286



Odnos broja POS uređaja u 2022. godini



Odnos broja ATM uređaja u 2022. godini



13. Prihvat kartica

U narednoj tabeli dat je prikaz broja banaka koji prihvataju određene brendove kartica na svojim ATM uređajima i POS aparatima sa stanjem na dan 31.12.2022. godine:

Kartični brend	ATM	POS
Mastercard Maestro debitna	16	12
Mastercard kreditna	16	12
Mastercard sa odgođenim plaćanjem	15	12
Visa debitna	18	13
Visa kreditna	18	13
Visa sa odgođenim plaćanjem	17	13
Diners kreditna	3	6
Diners sa odgođenim plaćanjem	3	6
American kreditna	3	4
American sa odgođenim plaćanjem	3	4
BamCard debitna	5	1
BamCard kreditna	5	1
China UnionPay	2	1